

Жлудько Віра Миколаївна,
аспірантка, старший викладач
кафедри естетичного виховання.

ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОДИЗАЙНУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ І ХУДОЖНІ ТЕХНІКИ

Особистісно–проектувальна парадигма українського шкільництва нині реалізується інноваційними технологіями, серед яких важлива роль належить технології дизайн-освіти, яка є основним способом художнього розвитку особистості, провідним засобом її естетичного виховання.

Сьогодні у освітньо-мистецькому просторі здійснюється впровадження нових, актуальних тенденцій та напрямів мистецтва, зокрема різних видів дизайн-діяльності. Про це свідчать дослідження та розробки сучасних педагогів, психологів, мистецтвознавців України (М. Корець, В.Моляко, О.Савченко, В.Сидоренко, С.Симоненко, В.Сирота, В.Тименко, Т. Шевчук, ін.).

Керуючись основним напрямом сучасної педагогіки і початкової дизайн-освіти щодо використання технологій особистісно зорієнтованого навчання, важливо збагачувати діапазон можливостей урізноманітнення і варіативності практичних творчих завдань з різних видів художньої діяльності, в тому числі з ігродизайну [4].

Тому, на наш погляд, є актуальним і доцільним розгляд питання про те, якими засобами майбутній вчитель початкових класів буде вирішувати професійні задачі, що допоможе йому креативно мислити, максимально проявляти фантазію, втілювати її плоди в оригінальних навчально-творчих проектах. Експериментальні дослідження підтверджують, що ігрова дизайн-діяльність, реалізація її практичних завдань в інноваційних проявах (нестандартних комбінаціях, оригінальних композиціях, поєднанні різних за фактурою і кольором матеріалів, використанні ігрових прийомів) надзвичайно ефективно сприяє визріванню, розкриттю і розвитку особистісних творчих здібностей студента, його більш повній самореалізації.

Досліджуючи формування готовності майбутнього вчителя до навчання ігрового дизайну учнів початкових класів, ми впевнені в доцільності його широкого використання у процесі підготовки майбутніх фахівців початкової школи на заняттях «Трудове навчання з практикумом» і «Методика

образотворчого мистецтва», де провідним видом є комплексна за своєю природою дизайн-діяльність.

Метою статті є ознайомлення з впровадженням деяких експериментальних творчих завдань з ігродизайну у підготовці майбутніх вчителів початкових класів.

Оволодіння студентами додатковим діапазоном художніх технік і технологій у створенні дизайн-об'єктів ґрунтується на бажанні знаходження нових сучасних інтерпретацій і способів їх виготовлення. Удосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів початкової школи варто ефективно здійснювати, на наш погляд, завдяки варіативності ігродизайну, який передбачає виконання різноманітних творчих завдань.

Нині неможливо уявити навчально-виховний процес у початковій школі без ігрових прийомів, форм, мотивів, адже це так природно для дітей молодшого шкільного віку.

Вчений-педагог Тименко В.П. розглядає гру взагалі і, особливо, ігродизайн, як мистецтво, техніку, тренувальну вправу одухотворення предметного довкілля [4]. «Лише людина з чистим розумом..., у якої вчинки узгоджуються з бажаннями, може створювати нову сутність (єство) і одухотворювати предмети» [1].

Застосування ігродизайну, як активного методу навчання і розвитку особистості забезпечує конструктивну, художньо-ігрову взаємодію вчителя і учнів у навчально-виховному процесі. Ігровий дизайн - це новий раціональний шлях навчання, спілкування, впливу на учнів, завдяки якому легше, природніше, відповідно до дитячого екзистування, спрямовуються в конструктивно-художнє русло фантазія, думки, почуття, предметні дії особистості.

Сьогодні, в умовах особистісно зорієнтованого навчання, метод ігрового дизайну набуває особливого значення і сенсу. Його реалізація можлива і необхідна під час виконання практичних творчих завдань у різних техніках з використанням сучасних матеріалів.

Навчальні шкільні предмети «Трудове навчання», «Образотворче мистецтво» є засобами реалізації змістових ліній освітніх галузей «Технології», «Мистецтво» [2]. В них передбачається поряд з вивченням традиційних ручних технік і технологій, ознайомлення і з такими інноваційними техніками, як, наприклад, орігамі, квілінг тощо.

Протягом декількох років ми проводили творчі експериментальні завдання з ігродизайну. Ознайомлення з деякими з них ми пропонуємо у нашому дослідженні.

Вартими для уваги є такі авторські техніки і методи роботи з природним матеріалом, які передбачають застосування широкого діапазону матеріалів природного походження: макаронних виробів різної конфігурації («ріжки», «мушлі», «зірочки», «колоски», ін.) Це цікавий, доступний, безпечний конструктивний матеріал для створення різних дизайн-об'єктів площинної і об'ємної форми: новорічних подарунків, ляльок, іграшкових аксесуарів, інтер'єрних пано-композицій, мозаїк. Такі зконструйовані оригінальні предмети можуть слугувати подарунками і прикрасами до різних свят; до них з великим задоволенням юні ігродизайнери вигадують історії, казки, загадки.

Досвід багаторічної художньо-педагогічної роботи зі студентами дозволив нам впевнитись у раціональності та ефективності цієї інноваційної техніки, з якою студентам завжди приємно працювати. Власні спостереження під час експериментального дослідження за роботою студентів-практикантів з учнями початкових класів на заняттях трудового навчання і образотворчого мистецтва переконали, що впровадження подібних творчих завдань з таким природним матеріалом-конструктором як макаронні вироби, для дітей завжди є маленьким відкриттям і великим задоволенням.

Ще один вид завдань - різьблення з мила передбачає проектування і виготовлення інтер'єрних сувенірів, іграшок для ванної кімнати, об'єктів для театралізованих інтерпретацій. Він аналогічний до техніки різьблення по дереву, але доступніший, простіший в обробці. Дитяче мило – благодатний матеріал для обробки, який легко піддається різанню ножем, приємний на дотик. Об'єкти такої дизайн-діяльності являють собою фігурки риб, тварин, мультиплікаційних героїв, тематичні, предметні й рельєфні зображення. Важливо, що робота студентів і учнів з цього виду ігродизайну ефективно розвиває у них моторику рук і пальців, конструктивне, логічне і образне мислення, окомір, творчу уяву.

Авторська інноваційна техніка з етнодизайну передбачає оздоблення шаблонів-силуетів писанок природними і штучними матеріалами. Вона технічно простіша у виконанні, оскільки оздоблюється не безпосередньо по округлій, крихкій поверхні яйця, а на плоскому картонному чи пластиковому шаблоні овальної форми довільного розміру, з непридатної чи зайвої неактуальної біжутерії (залишків страз, намиста, бісеру, фрагментів ланцюжків, гудзиків, макаронів, кісточок, мушлі, насіння, зерен ін.), яка завжди є в наявності.

Така дизайн-діяльність має мету вивчення і створення орнаментальних композицій за мотивами українських писанок простим і цікавим шляхом з використанням сучасного покидькового матеріалу. На шаблон наноситься

шар пластиліну, який декорується вище згаданими матеріалами. Під час конструювання писанкових композицій доцільно включати розповіді, легенди, ігри про писанки, веснянки, гаївки.

Вищезгадані технології відповідають вимогам Державного стандарту (2011р.) до рівня загальноосвітньої підготовки учнів з оволодіння ручними техніками обробки різних матеріалів [2 с.34-35]

Регулярне застосування завдань з ігродизайну надзвичайно позитивно впливає на студентів, які «на очах» стають ніби дітьми: у них помітно покращується настрій, про що свідчать посмішки на обличчях, відбувається пожвавлення і цікавість до експериментальної творчої діяльності навіть у тих студентів, які не мають високого рівня розвитку художньо-творчих здібностей. Підвищена активність, піднесений настрій, гра з дизайн-об'єктами допомагають розкрити акторські здібності майбутніх фахівців початкової школи і, відповідно, покращують їх педагогічну майстерність.

Неодноразові спостереження у процесі педагогічної практики підтверджують сенс в створення й обігрування подібних дизайн-об'єктів, підтверджується також ефективність методу ігродизайну, який знаходить своє вираження через гру-образи в юних дизайнерів-конструкторів іграшок, дизайнерів-ювелірів, дизайнерів лялькових інтер'єрів, акторів-ляльководів і просто реальних людей, які готові щиро подарувати, можливо вперше створені такі неординарні вироби-сувеніри.

Крім того, такі види ігрової дизайн-діяльності допомагають у створенні відповідного ігрового предметно-розвивального середовища, передбачають використання як групової (у парах, в групах), так і фронтальної та індивідуальної роботи.

Роль експериментальних творчих завдань з різних видів діяльності у практичній дизайн-діяльності з сучасними матеріалами, пошуки нових комбінацій і образів, варіації інноваційних технік і технологій є великим багажем професійного досвіду майбутніх вчителів початкових класів.

Отже, насичення, урізноманітнення змісту курсів образотворчого і технологічного циклу є важливим засобом для становлення майбутніх учителів та їх готовності до навчання ігрового дизайну учнів початкових класів. Оволодіння студентами різними техніками і технологіями ігродизайну допоможе майбутнім педагогам творчо вирішувати завдання поставлені перед початковою освітою, зробить їх професійну діяльність цікавою і різноманітною.

Література

1. Верещагин Д.С. Техника одушевления предметов. – Книга первая / Д.С. Верещагин. - СПб. : «Невский проспект», 2002. – 160 с.

2. Державний стандарт початкової загальної освіти. // Початкова освіта – К.: Шкільний світ, 2011. – С. 34-39.
3. Крамаренко А.М. Методика трудового навчання та художньої праці : навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта» / Алла Крамаренко, Катерина Донських. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. – 221 с.
4. Тименко В.П. Початкова дизайн-освіта: теорія і практика формування конструктивних умінь особистості. / В. П. Тименко. – К.: Педагогічна думка, 2010. – 380 с.